

l'ONO. del poble de Collbató (1924, Exc. 269, ja doc. a. 1566, *ibid.*). 3) *Vinya-Vella*, te. Cambrils d'Odèn (xxxviii, 159.2).

VINYAFRESCAL: *Sant Joan de ~*

Poblet de la Conca de Tremp, agre. a la Poble de Segur, al Sud de la vila, prop del pantà de Sant Antoni.

MENC. ANT. *Vineafscale* «Salas, --- de flumine 10 *Nocharia* ---, monte Carassa --- usque in St. Johannem de *Vineafscale*» doc. de 1099-1109 (*Cart. de Lavaix* § 45.8). La forma primitiva era, doncs, sense la -r- car *frescal* deriv. adj.

de *fresc*, no és mot antic ni hi escauria com qualificatiu de vinya; ve del ll. FISCALIS, amb -r- repercussiva de la líquida -l-, 'vinya pertanyent a l'Estat (al FISCUS) al patrimoni del sobirà, del tresor públic' (*DECat* III). Cf. igual fenomen fonètic en el mot derivat FISCELLA canviat en FRISCELLA.

Del mateix origen, *Fiscal*, poble de l'alt Aragó, a mitja ribera del riu Ara, entre *Boltaña* i *Broto*.

Amb -r- així mateix: *La Frescau*, és un dels estanyes més elevats del Circ de *Cabdella*, reducció de *Lac Frescal* amb l > *u* per dissimilació: és clar que 25 fóra absurd qualificar de fresc un paratge geliu i desolat, on no hi ha boscos ni pastura, i per tant no fou mai reivindicat per pastors ni empreses forestals: només pertanyia al fisc, als béns del sobirà.

Comencem observant que en altre temps hi hagué vinyes a tot el territori nacional, sense excloure'n les més altes comarques dels Pirineus, ni els terrenys pobres del Migdia; quan l'economia closa de l'E. Mj., en país sense comunicacions i sempre en peu de guerra 35 — entre Estats o entre senyors— impossibilitava la importació de vi; calia fer-ne pertot, bo o mediocre: així abunden els NLL menors, formats amb *vinya*, a tota la vall d'Aran i a tota Cerdanya, llocs dits *La Vinya*, *Vinyes*, *Vinyals* etc., encara que en aquelles grans altituds no prosperen els ceps i avui no hi ha ni una vinya. V. una col·le. d'aqueixos noms, recollits a Cerdanya per Brutails, i per Brousse (*La Cerd. Fr.* 33), i de comentaris de Pau Vila (*La Cerd.*, p. 133); i cf. *PVArGc.*, s.v.; per a la vall de Barravés on hi ha el llogaret de *Vinyol* a més de 1000 alt. (xix, 154.22, 24) i en te. de Ginast encara més amunt, les pdes. de *Vinya-Morens* i *Vinya-Ferret* (xix, 154.19, 20).

DERIVATS:

VINYAL

1) En el Ross.: «*Vineale* in pago Russilionense ---» a. 844 te. Illa de Tet a la r. de St. Climent de Reglella 55 (*Cat.Car.* I, 181.23).

2) Llogaret de la V. de Barravés (cf. supra), agre. a Montanui prop de Bono.

PRON. *biñál* a Taüll (xiii, 154, a Cardet, p. 170), a Vilaller (1956).

5 MENC. ANT. 1495: *Vinyal* de la Vall de Barrabés, 3 focs (fogatge); 1620: *Viñal* (*BuAssExCat.* xi, 126).

Vinyamalata (te. Torís), V. Vè- (misc. moss.).

VINYER

1) Tota la zona rural d'entorn de Solsona. 2) tota la vall que puja de Sopeira cap a Llastarri a l'esqu. de la Ribagorçana. Crec recordar que per a (1) es troba també antig. VINYET, forma que retrobem en altres llocs. Per ex. a Sitges, (on també *Vinyer*). En llatí és ben conegut amb aquest sentit VINETUM (Ciceró), Horaci; és versemblant que havent-se dit primerament, *Vinet, es vagi canviar en *Vinyet* (com cast. *viñedo*) per influència dels concurrents *vinyal*, *vinyar*; també hi ha *El Viñero* en l'aragonès fonterer, pda. al peu de les cases del poble d'*Olocau del Rei* (xxviii, 4.8), a l'Oest de Morella.

En plural, 3) Pla de la Sola de *Vinyers* (*biñés*) te. de La Vansa (xxxviii, 37.10). 4) *Els Vinyers*, te. Surp (xxxiii, 170.25); *Clot del Vinyer de Llastarri*.

MENC. ANT. 909: «in loco *Vingerum*»; 989: *Bingerum*; 989: «in ipso *Bingero*»; 992: *Vingerum* 30 (Abadal, *P. i R.*, p. 341, nº 282, 283, 291, cf. p. 25*).

LES VINYERES

(Pron. *biñères*). Pda. de la Vall d'Àneu, te. Son (xxxvii, 102.8), com que és damunt d'una altra dita *Les Vinyes*, sembla que sigui diminutiu en -eres < ELLAS, com en gascó (cf. *E.T.C.* I, 132).

EL VINYET

(1) (explicat supra s. v. *Vinyer*). 1) santuari en el paratge rural d'aquest nom te. Sitges (1326, *Enci. Cat.* xv, 549). 2) santuari de Tarragona (*ibid.*). 3) *Es viñã*, sengles llocs menors mallorquins, en els te. Palma, Ariany, Consell i Sta. Eugènia. En plural: ELS VINYETS te. St. Jordi Mae. (xxviii, 53.8.16); un altre a Montesa (xxxii, 58.16).

ES VINYÓ

Pda. de Cencelles: *Es Vinyons* (Masc. 10G7) que és ben estrany un derivat en -ó del fem. *vinya*. Sospito que sigui disfressa d'un arabisme: variant vulgar del